

Evanjelická Bratislava

3

2024

September

Ročník 51

Evanjelická Bratislava č. 3/2024 – september, ročník 51

Milan Kraus: -----	Otčenáš moderného človeka	1
Ondrej Majling: -----	O nadšení a radosti	3
Viera Macháčková: -----	Radost mám z maličkostí, z úsmevu blízkeho človeka, ----- zo vzájomného porozumenia	7
Lucia K.: -----	Detský tábor ako výzva.	12
Ester Bobocká: -----	Semfest	16
Martin Miti Kováč: -----	Stále v hre	18
-----	Dve modlitby ----- Prosba za mladú generáciu	20
-----	Za učiteľov náboženstva, besiedky a misijných pracovníkov	21
-----	Učiteľ.	22
Mirka Palanská: -----	Zborový tábor	23
Ali Popiková: -----	Svedectvo o najlepšom režisérovi	28
Peter Synak: -----	Zmierite sa s Bohom	30
Martin Šefranko: -----	Pavel Úkrop: Slováci v Stutthofe – Prešiel som bránou smrti.....	32
Daniela Žemlová: -----	Zlaté časy osady Podšíp	38
Martin Šefranko: -----	Apoštol Peter (3. časť seriálu Postavy z vitráží v Novom kostole)	45
Anna Niemašíková: -----	Vedeli ste?	48
Martin Šefranko: -----	Vypočúva Pán Boh vždy naše modlitby?	48
-----	Knihy do vašej pozornosti ----- Ján Hroboň: Dotyk Slova	53
-----	Michal Hudák: Pastier a jeho 100 ovečiek	53
-----	Fotoreport.	54

Evanjelická Bratislava

Periodicita: občasník

Údaje o vydavateľovi:

Názov: Cirkevný zbor ECAV na Slovensku
Bratislava Legionárska

Sídlo: Legionárska 4, 811 07 Bratislava, IČO
42267145

Korešpondenčná adresa:

Legionárska 4, 811 07 Bratislava;
legionarska.ba@gmail.com

Tel.: 02/555 711 95

www.legionarska.sk

Dátum vydania: 15. september 2024

Č. 3/2024; ročník 51

Cena výtlačku: nepredajné

Evidenčné číslo: EV 4391/11

ISSN 1338-7936

Redakčná rada: Jozef Budaj, Jozef Kováč,

Ondrej Majling, Viera Macháčková,

Mária Šebestová, Matej Trepáč,

Martin Šefranko – zodpovedný redaktor

Jazyková korektúra: Katarína Minaričová

Foto na obálke: Zborový tábor 2024 (predná
obálka), Presbyterstvo Cirkevného zboru ECAV
Bratislava Legionárska, jún 2024 (zadná obálka),

zlava: Vladimír Šolc, Martin Šefranko,
Peter Synak, Martin Lichý, Andrej Mišina,

Ondrej Majling, Ján Palanský, Katarína
Minaričová, Matej Trepáč, Elena Imrišková,
Martin Dziak, Jozef Kováč, Martin Kováč

Grafický dizajn: Mgr. art. Karol Prudil

Tlač: TYPIN – polygrafické služby

Otčenáš moderného človeka

Bez Teba, Otče náš, ktorý si v nebesiach,
sme iba siroty, blúdiace, opustené;
prekliata naša zem, ktorou sa brodíme,
dýchame do seba povetrie zlorečené
a život všetkých nás je horúčkovým snením.
Ty si však ten istý dnes tak jak pred stvorením.

Posväť sa meno Tvoje ... My nevieme,
čo je to svätý jas, čo sväté kralovanie.
Každý deň v hrudi zlosť, tisíce prázdnych slov,
akoby mali sme ústa len na rúhanie.
I naše hymny sú kvetmi len slabej vône,
a Ty si svätý Pán vysoko na Sione.

Šepceme každý deň: **Príď kráľovstvo Tvoje,**
aby nám večnosť náš časný vek nahradila;
tá ríša bez hraníc, bez sĺz a bez smrti –
časnosť zná zúfania, večnosť je tajná sila,
kráľovstvo pokoja, radosti v Duchu Svätom,
tá dúha milosti nad skrvaveným svetom.

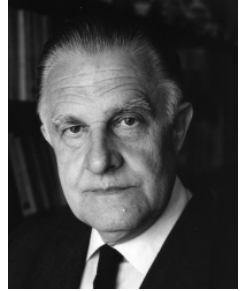
Buď vôľa Tvoja ako v nebi, tak i na zemi!

Pokorne kloníme tie svoje pyšné šije.
Pri Tvojej vôli je i horkosť zvláštna slasť,
kým vôľa človeka rodí len tragédie:
skrížené záujmy, bolestné rozčarenie.
Dve vôle na svete, jaj, kolké utrpenie.
Darmo je, telo sme a hlad nás premáha.

Chlieb náš každodenný daj nám dnes, Otče z neba.

Bez neho ťažko žiť, a my, hľa, musíme
pri mnohých starostiach ešte aj živiť seba.
Rozprestri biely stôl pred naše hladné telá,
budeme večerať u Teba, Stvoriteľa.

A odpusť nám viny naše ako aj my,

keď láska oveje nám srdcia bezsúcitné
odpúšťame svojim vinníkom ...Tak
aj na skalách sveta zas ruža bratstva kvitne
a duša z miesta múk sa ku večnosti ženie.
Tak mnoho znamená slovíčko: odpustenie.
Vo zvodnom odeve kráča hriech vo svete,
otrávi našu krv a v očiach sa nám mení,
keď núka slávu, moc, bohatstvo, rozkoše.
Jeden krok neistý, a už sme premožení –
A potom, beda nám, beda nám hej: Vae victis.*

I neuvod' nás do pokušenia. Nikdy.
Oheň, mor, drahota, hlad, vojna, povodeň,
jak ruka vraždiaca dvíhajú ostrú dýku,
bodnúť sú hotové, poraniť do krvi,
našu zem premeniť na cmíter, na kliniku.

Ale zbav nás zlého ... ach, zmierni utrpenie,
nech sa nám ratolesť pokoja zazelenie.
Čože je ľudský rod, čo v svete znamená?
Borí sa s vesmírom a práchne ako lístie.
Tak zápas nerovný trvá už od vekov
a každé storočie opúšťa zápasište,
zranené do krvi, svoj omyl oplakáva.

**Lebo Tvoje je kráľovstvo i moc i sláva
na veky.** Amen.

(*Beda porazeným)

Milan Kraus

básnik, esejista a prekladateľ, editor. V auguste uplynulo 100 rokov od jeho narodenia (* 20. august 1924, Tisovec – † 8. august 2006, Považská Bystrica). Báseň je prevzatá z publikácie NAD OBZOR/Antológia básní z tvorby slovenských evanjelikov (vyd. Transcius, Liptovský Mikuláš, 1991, editor Milan Kraus).

O nadšení a radosti

„Podobné je kráľovstvo nebeské pokladu skrytému na poli, ktorý človek našiel a skryl; od radosti nad ním ide, predá, čo má, a kúpi to pole. Ďalej podobné je kráľovstvo nebeské kupcovi, ktorý hľadá vzácne perly; keď našiel drahocennú perlu, odišiel, predal všetko, čo mal, a kúpil ju.“ (Matúš 13, 44 – 46)

Hostia z OZ Červený nos priniesli radosť seniorom v Stredisku ev. diakonie, jún 2024

Dokáže vás ešte niečo nadchnúť? Pohltiť tak, že zabudnete na okolitý svet a ste sústredení iba na to jedno? Mne sa to občas stáva pri počúvaní hudby. Sem-tam ma niektorá pieseň nadchne až tak, že nič iné nerobím, iba si ju stále dookola znova a znova púšťam a počúvam.

Možno nás dokážu nadchnúť teraz v lete pekné miesta, ktoré vidíme na dovolenkách. Ako suchozemec, pochádzajúci z hôr, som vždy znova a znova fascinovaný morom. Dokážem sa na jeho hladinu dívať celé hodiny a cítim sa ako v raji.

Radostné spoločenstvo v dennom tábore dorastu, júl 2024

Možno si spomenieme na časy, keď sme boli slepo zaľúbení. Keď sme kvôli milovanej osobe dokázali čakať celé hodiny. Vybehnúť peši na dvanáste poschodie. Cestovať za ňou cez celú republiku, len, aby sme ju videli a mohli byť v jej prítomnosti.

Určite nás nadchýna aj množstvo iných vecí – dobré knihy, skvelé jedlo, šport a každý z nás by možno doplnil niečo iné, to svoje, čo ho v živote nadchýna a z čoho má radosť.

O nadšení a radosti nám hovoria aj dve Ježišove podobenstvá, ktoré čítame v Božom Slove. Väčšinou sa pri ich čítaní sústreďujeme na to, čo v nich dvaja muži našli – **na poklad a perlu**. V týchto dvoch veciach vidíme obraz kráľovstva nebeského. Mnohí sa začnú zamýšľať, čo to znamená, čo nám alegoricky poklad a perla chcú povedať.

Skúsme však tieto dva príbehy dnes čítať trochu inak. Čo ak poklad a perla nie sú v nich obrazmi kráľovstva nebeského, ale v podobenstvách ide o niečo iné. **Čo ak kráľovstvo nebeské nie je hmatateľný predmet, ale stav vecí, niečo, čo sa deje a čo sme cítiť vo svojom srdci?**

Obaja muži totiž pri nájdení vzácnej veci prežívajú nadšenie a radosť. Obaja s veľkým vzrušením robia všetko pre to, aby danú vec získali. Čo ak práve tento ich stav je obrazom kráľovstva nebeského? Nie poklad a perla, ale radosť, nadšenie, vášeň, ktorú vo svojom srdci prežívajú.

Kráľovstvo nebeské je preto možno viac ako predmet stav čistej radosťi. Stav, v ktorom prežívame ozajstné nadšenie. Božie Slovo nám na viacerých miestach hovorí v súvislosti s Božím kráľovstvom práve o radosťi. Kde je prítomná čistá radosť, kde sa dokážeme z vecí skutočne tešiť, kde vieme byť nadšení a šťastní, kde cítime chvenie a túžbu po dobrých Božích veciach, tam sa deje kráľovstvo nebeské. Tam zažívame nebo.

A tak sa možno sami seba sme opýtať, či to naozaj zažívame? Je kráľovstvo nebeské prítomné v našich životoch, v našich zboroch, v našej cirkvi? Sme radostné spoločenstvo, ktoré sa nielen každú nedeľu dokáže tešiť a doslova byť nadšené z toho, čo nám Boh skrze Krista daroval? Sme radostná cirkev?

Keď sa pozeráme do mnohých našich zborov, vnímame v nich samé smutné tváre. Rozumiem, že mnohí z nás prežili aj ťažké veci, či bolestné straty. Občas je smutná tvár pri pohľade na naše hriechy potrebná. Mnohé tváre v našej cirkvi sú však, žiaľ, aj nahnevané a zachmúrené voči ostatným bratom a sestrám. Najmä počas televíznych prenosov Služieb Božích si všimam samé vážne a smutné tváre.

Aké je to potom aj svedectvo pre tých, ktorí sa na nás pozerajú? Kam sa z našich srdiec vytratila radosť z vykúpenia? To prvotné nadšenie, keď sme zažili Kristov dotyk? Kam sa spomedzi nás vytratilo kráľovstvo nebeské? Kam sa vytratila naša radosť?

Napriek všetkému, čo niekedy prežívame, by sme my kresťania mali mať vo svojich srdciach radosť. Špeciálne my evanjelici, ako ľudia evanjelia, ako tí, ktorí nesú evanjelium – radostnú zvesť o Božej láske, ktorá sa nám zjavila v Ježišovi Kristovi.

Myslím, že väčší dôvod a motiváciu k radosti a nadšeniu mať nemôžeme. Nič na svete nám nemôže darovať väčšiu radosť, ako Pán Ježiš. Kde je On prítomný, tam je pravá radosť, a teda aj kráľovstvo nebeské.

Príklady kupca a muža z našich podobienstiev nás zároveň upozorňujú na to, že kvôli radosti, **kvôli Božiemu kráľovstvu, sa oplatí vzdať všetkého a naň zamerať celé svoje smerovanie.**

Kde je kráľovstvo Božie, tam sa mení aj náš pohľad na život a objavujeme nové nevidané veci. **Kráľovstvo Božie je aj nový postoj k životu.**

Obaja muži kvôli objaveným veciam odhadzujú všetko to, čo majú, len aby ich získali. Celé ich myslenie a snaženie je sústredené iba na to jedno. Možno si spomenieme na príbeh o bohatom mládencovi, ktorý toto nedokázal. Naši muži to však urobili. Kvôli radosti z objaveného pokladu a perly robia všetko, vzdávajú sa doslova svojho predchádzajúceho života, aby získali čosi, čo má nevyčísliteľnú cenu.

Na úvod som spomínal, že sme neraz schopní kvôli veciam, ktoré nás nadchnú, obetovať mnoho zo svojho života. Čas, peniaze, energiu. Neraz kvôli tomu, aby sme počuli dobrú hudbu, videli krásnu pláž, alebo boli pri svojej láske, dokážeme urobiť nemožné. **Čo však dokážeme urobiť pre to, aby sme získali radosť v Bohu, radosť z kráľovstva nebeského?** Dokážeme sa vzdať kvôli nemu svojho doterajšieho života? Odhodiť hriech? Odhodiť to, čo nás oddeľuje od Pána? Sme ešte schopní sa nadchnúť pre Božie kráľovstvo viac než pre ostatné veci?

Ondrej Majling

predsedajúci zborový farár (Kázeň zaznela na Službách Božích 28. 7. 2024, ktoré vysielalo Rádio Slovensko.)

Radosť mám z maličkostí, z úsmevu blízkeho človeka, zo vzájomného porozumenia

Predstavujeme Vieru Macháčkovú

Sestra PaedDr. Vierka Macháčková patrí k pravidelným účastníkom nedeľných Služieb Božích. Je človekom, ktorý mnoho skúsil – v živote i v službe v cirkvi. Poprosili sme ju o rozhovor.

1. V akom prostredí ste vyrastali a kto Vás formoval po duchovnej stránke?

Narodila som sa v Bratislave vedľa školy na Vazovovej ulici. Na mieste nášho domu je v súčasnosti športový areál.

Rodičia pochádzali z evanjelických rodín, mamička zo Skalice a otecko zo Zemianskeho Lieskového, blízko Trenčína.

Keď som mala štyri roky, narodil sa môj brat, s ktorým som si po celý život dobre rozumela. Spolu sme vyrastali v usporiadanej veriacej rodine. Otecko bol podnikateľ, mamička učiteľka, neskôr pracovala na Povereníctve školstva v Bratislave.

V predškolskom veku som často chodila k drahej stareнке a tete do Skalice. V Skalici som navštevovala so stareňkou Služby Božie, chodila na besiedku s deťmi pred vianočnými sviatkami, počúvala čítanie z Biblie. Viac som sa pohybovala medzi dospelými, lebo bratrance už boli dospelí. So sesternicou sme cez prázdniny vymýšľali rôzne aktivity.

V Bratislave aj v Skalici som od detstva vnímala silu modlitby. Tešila som sa na Služby Božie, počúvala, čo znamená veriť v Pána Boha a v Pána Ježiša Krista. Neskôr som pochopila, že veriaci človek zloží bremeno a ťažkosti na Pána Ježiša.

2. Na čo si z rokov detstva a mladosti rada spomínate?

Rada si spomínam na bezstarostné detstvo spolu s mojím bratom, na loptové hry, bicyklovanie a iné hry na našej Vazovke.

V nedeľu sme chodili do nedeľnej školy do zborovej siene na Legionárskej ulici.

Rodičia kládli dôraz na náboženskú výchovu, počúvali sme biblické príbehy, Bibliu a neskôr aj Úzku bránu. S mamičkou sme spievali piesne z Evanjelického spevníka, ktoré dosiaľ rada spievam a počúvam.

3. Kam všade smerovala Vaša cesta za vzdelaním a Vaša profesijná dráha?

Po základnej škole som sa nedostala na gymnázium, pretože oteckov pôvod bol nežiadúci, a tak som sa dostala na Strednú zdravotnícku školu MUDr. I. Hálka v Bratislave. Na toto obdobie päťdesiatych rokov nerada spomínam. Po maturite som dva semestre študovala na lekárskej fakulte UK v Bratislave. Z fakulty som odišla, pretože viac ma oslovila učiteľská profesia. Štúdium som skončila na Filozofickej fakulte UK v Bratislave, odbor pedagogika – slovenčina. Napriek tomu, že som učiteľské povolanie mala rada, odišla som zo strednej školy, kde som učila, pretože ma odrádzali rozličné mimoškolské aktivity, ako napr. propagovanie ateistickej výchovy a iné komunistické maniere, ktoré som nemienila akceptovať.

V šesťdesiatych rokoch dvadsiateho storočia som sa z lásky vydala za Rudolfa Macháčka, absolventa konzervatória v Bratislave, ktorý pôsobil ako hudobník v Symfonickom orchestri Slovenského rozhlasu až do dôchodku. Boli sme spolu päťdesiatjeden rokov. Brat bol tiež hudobník v opere Slovenského národného divadla v Bratislave. Krátko po vydaji som sa dostala na uvoľnené miesto knižnej redaktorky v Slovenskom pedagogickom nakladateľstve v Bratislave, kde som bola činná ako redaktorka, neskôr ako vedúca redaktorka a potom zástupkyňa šéfredaktora. Bola to pekná, zaujímavá, ale aj náročná práca. Vydávali sme učebnice pre základné aj stredné školy a vysokoškolské učebnice a skriptá.

4. Čo Vás priviedlo k práci školskej tajomníčky na Generálnom biskupskom úrade a ako toto obdobie Vášho života hodnotíte?

Po revolúcii som v kostole počula oznam, že sa hľadá záujemca o mesto školského tajomníka na GBÚ. S radosťou som sa prihlásila a po konkurze som sa stala školskou tajomníčkou GBÚ. Práca v úrade ma naplňovala. Školské oddelenie GBÚ vzniklo v r. 1991. Pán profesor Igor Kišš oslovoval evanjelických učiteľov v Bratislave, v Tisovci, v Banskej Bystrici a v Košiciach a postupne vo väčších mestách na Slovensku a vysvetľoval potrebu evanjelických základných a stredných škôl, ktoré boli zrušené za totality.

Mali sme dostatok energie, množstva nápadov a dostatok náboženskej, pedagogickej a psychologickej literatúry a prosili sme o Božiu pomoc v modlitbách.

Obdobie práce v GBÚ v r. 1992 – 2006 pokladám za duchovne a odborne najkrajšie. Pod vedením brata generálneho biskupa Júliusa Fila a skvelého tímu spolupracovníkov sme, bez zveličovania, mohli splniť náročné úlohy. Dovolím si tvrdiť, že toto dvanásťročné obdobie práce na GBÚ pomohlo zomknúť sily a prosieť o pomoc Ducha Svätého pri všetkých počinoch, ktoré sme z Božej milosti konali.

5. Vyučovali ste aj evanjelické náboženstvo. Aké boli Vaše skúsenosti v tejto službe?

Hneď po revolúcii som začala vyučovať evanjelické náboženstvo, najprv na Lazaretskej ul. v Bratislave, potom v ZŠ Za kasárňou. Osem rokov som s láskou a vierou deťom hovorila o veľkých Božích zázrakoch, ktoré sme prenášali do reálnych životov a slúžili nám ako príklad viery a pokory. Pred vianočnými sviatkami sme každý rok na večerných Službách Božích na Legionárskej ulici prezentovali pripravený program z piesní a básní, ktorým sme spoločne oslavovali narodenie Pána Ježiša. Deti sa na tieto vystúpenia tešili, kolektív žiakov bol veľmi zlatý, neboli s nimi nijaké problémy, ktoré by sa týkali disciplíny, alebo iných deliktov. Usilovala som sa k nim priblížiť a zdieľať ich starosti a radosti. Videli vo mne nielen katechétku, ale aj blízku osobu. Dojímavé bolo ich vidieť úprimne a hlboko zbožne sa modliť. S mnohými týmito žiakmi sa veľmi rada srdečne dodnes stretávam na Službách Božích na Legionárskej ulici.

6. Ktoré z príbehov, postáv/textov Biblie Vás oslovujú?

Čítanie Biblie, Biblické histórie a Tesná brána sú zdroje, ktoré ma duchovne a duševne obohacujú a dodávajú mi vnútornú silu. Život s Pánom Ježišom je plný radosti a očakávaní, že sa s Ním spolu stretneme tam, kde nebude už smútku, starostí, zla a nenávisti.

Z biblických príbehov a postáv ma oslovujú mnohé – napr. prorok Eliáš, kráľ Šalamún, vzkriesenie Lazara, uzdravenie malomocných, atď. Vždy nanovo ma dojímajú zázraky, ktoré vykonal Pán Ježiš pri rôznych uzdraveniach. Čítanie náboženskej literatúry nám pomáha prežiť rôzne životné situácie, v ktorých neraz tiež spoznáваме Pánovo zázračné konanie.

Vierka Macháčková v období práce na Generálnom biskupskom úrade ECAV

7. Ktoré obdobie života bolo pre Vás najťažšie?

Počas poŕehnaného života ma stretli rozličné situácie, choroby, úmrtia blízkych a iné neduhy. Za najťažšie obdobia života pokladám stratu rodičov, úmrtie manžela, brata, synovca, ktorí mi aj po rokoch veľmi chýbajú. Strata milovaných blízkych je nenahraditeľná.

8. Čo Vám prináša radosť?

Život plynie svojím tempom a má aj svoje radostné obdobia. Radosť mám z maličkostí,

z úsmevu blízkeho človeka, zo vzájomného porozumenia, teším sa, že sa môžem hýbať a byť sebestačná. Mala by som radosť z upokojenia sa rozbuřeného sveta – aby bol bez vojen a strát životov tisícok ľudí.

Pravidelne Vás môžeme stretnúť na nedelných Službách Božích na Legionárskej ulici. Prečo podľa Vás záleží na cirkvi, na spoločenstve s ďalšími veriacimi a nestačí sa uspokojiť s tým, že sa pomodlím doma?

Vedenie našej cirkvi a zborov sa zaoberá a rieši predovšetkým teologické, duchovné, ekonomické a iné stránky cirkevného života. Vstup neordi-

novaných do cirkevného života pokladám za prínosný a otvorený. Spoločenstvo veriacich treba pestovať, schádzať sa na Službách Božích a iných podujatiach, ktoré zbor ponúka. Mládeži dávajú stretnutia možnosť spoznávať aj starších ľudí. Na spoločných stretnutiach pri modlitbách, speve, počúvaní zvesti Božieho slova môžeme dôstojne oslavovať Pána Boha a Pána Ježiša Krista.

10. Máte obľúbenú duchovnú pieseň?

Duchovná pieseň umocňuje bohoslužobný život všade, kde sa chceme stretnúť s Pánom

Bohom a Pánom Ježišom. Celý život na sprevádzajú piesne z Evanjelickeho spevníka, ktoré sú melodické, rytmické a obsahovo bohaté. Mám veľa obľúbených piesní, z ktorých spomeniem aspoň: Ježiši, drahý poklad môj; Chvála Tebe, Bože náš; Sviet, svetlo sviet; Učiň ma, Bože, svetielkom; Boh je Boh jediný, vianočné a veľkonočné piesne. Známe a pekné sú tiež piesne z mládežníckych spevníkov. Oslovujú veľa mladých ľudí, z čoho sa teším.

11. Životnými skúsenosťami i veľkom patríte k zrelým ľuďom. Čo by ste odkázali mladším generáciám?

Veľmi by som si želala, aby Evanjelická cirkev a. v. na Slovensku, ktorá bola v minulosti – najmä v časoch protireformácie – ťažko skúšaná, stála na pevnej skale a trvala navždy. Modlím sa za vedenie našej cirkvi, bratov farárov, dozorcov, presbyterov a nás, neordinovaných, aby sme sa držali viery v Pána Boha a v Pána Ježiša Krista. Nech nám v tom pomáha milostivý Boh: Otec, Syn a Duch Svätý!

Ďakujem Vám za rozhovor, za Vašu prácu v ECAV i v cirkevnom zbore a prajem Vám zdravie i ďalšie dary Božieho požehnania.

*Pýtal sa **Martin Šefranko**.*

Detský tábor ako výzva

Detské podujatia často sprevádza krik, smiech, výskot, jednoducho radosť v mnohých podobách. Prvé letné týždne sa zborové miestnosti na Legionárskej priam ozývajú detskou veselosťou. „Je tu život,“ počula som

Lenka Izáková počas biblickej témy

neraz konštatovanie pri zahliadnutí a počutí detí. Býva zvykom, že prvé letné týždne patria detským táborom, a následne dorastovému, a my môžeme len konštatovať, ako pekne sa prázdniny rozbiehajú. Zborové priestory – obetavo vystavané a naďalej udržiavané – slúžia bohato rôznym generáciám.

Tohtoročná táborová téma znela „Autoškola“. Biblické príbehy márnoratného syna, Lýdie, Ananiáša a Zafiry, bohatého mládenca, sme použili ako obsah a nástroj, ktorým sme sa pokúšali s deťmi hovoriť, čo je v živote dôležité, čo obísť, čomu dať prednosť, ako riešiť problémové situácie križovatiek ciest a života. Nazreli sme do policajnej inštitúcie, ktorú v našej krajine máme, aby sme rozvíjali naše poznanie, uspokojili zvedavosť a učili sa rešpektovať autority, ktoré sú nám dané.

Cielene nepopíšem každý bod programu alebo výstupy našich dvoch týždňov. Pretože vás, čitateľov, chcem povzbudiť k vzájomným rozhovorom. Ak máte vo svojom okolí deti, ktoré v tábore tento alebo aj po minulých rokoch boli, pýtajte sa ich, rozprávajte sa s nimi o tom, čo videli, počuli, koho tam stretli. Prejaviť záujem o život je vzácny príklad, je naplnenie jednej

V Dopravnom múzeu v Bratislave

z potrieb človeka, a teda prejav lásky, ku ktorej nás Pán Ježiš pozýva. Ak sa detí, ale aj dospelých pýtame, kladieme im otázky, sme zvedaví, zaujímame sa, pomáhame im tým lepšie porozumieť tomu, čo prežili, možno si uvedomiť aj niečo nové. Rozhovor je obojstranne veľmi užitočný nástroj. Prečítajte si napríklad rozhovor učeníkov idúcich do mestečka Emauzy, ku ktorým sa pripojí Pán Ježiš a pýta sa ich... (Evanjelium podľa Lukáša, 24. kap.)

Myslím aj na vás, ktorí takéto deti alebo táborových vedúcich vo svojom okolí nemáte, ale ste súčasťou spoločenstva cirkevného zboru. Zastavte sa na besiedke, pri kávičke, oslovte deti, vedúcich a porozprávajte sa spolu. Čítanie z internetu aj tlačovín máme k dispozícii, kedykoľvek chceme. Ale živý rozhovor je obohatený o mimiku, melódiu, či intenzitu hlasu. Používajte tento dar Božej inteligencie tak často, ako sa len dá...

Ukážka práce policajných kynológov

Každoročne je už hádam aj pravidlom, že súčasťou tábora sú aj deti z našej mestskej časti, ktoré žijú mimo nášho spoločenstva. Výnimočne boli tento rok medzi nami aj deti z ev. materskej školy v Petržalke. Tvorili sme spolu rodinu, ktorá sa učila ďakovať, stolovať, čakať na jedlo, strihať alebo lepiť, počúvať sa navzájom, povzbudzovať, spolupracovať či rešpektovať jeden druhého. Dávali sme na seba pozor počas prechodu cez cestu, jeden druhého počítali pri cestovaní mestskou dopravou. Boli sme rodinou. Nech v tom ako cirkev pokračujeme ďalej. Vtedy sme Jeho, keď sa navzájom milujeme, staráme sa, slúžime si.

Lucia K.

členka tímu vedúcich detského denného tábora

Semfest

Aj tento rok sa konal festival Semfest. Uskutočnil sa v termíne 4. 7. – 7. 7. 2024 vo Zvolenskej Slatine. Napriek tomu, že festival je organizovaný Spoločenstvom evanjelickej mládeže, zúčastnili sa ho ľudia zo všetkých vekových kategórií. Hlavnou témou bol Návrat – k Bohu, do raja, do Jeho prítomnosti.

Keďže festival bol „open-air“, celé štyri dni sme strávili vonku na čerstvom vzduchu a pod holým nebom. Ako každý rok, aj tentokrát sa spalo v stanoch na poli. Viem, že to neznie príliš pohodlne či lákavo. Niektorí zabudli spacáky, iní zas karimatky a my sme spali štyria v trojmiestnom stane. Musím však povedať, že Semfest stál za to, a hoci je možnosť prísť aj len na jeden deň, vrelo odporúčam zostať dlhšie.

Počas dňa sme mali možnosť vypočuť si kresťanské kapely ako Isaac Records či GPS, pridať sa k biblickému štúdiu alebo umeleckému workshopu. Tiež sa konali rôzne semináre, napríklad na tému Návrat k uctievaniu, Prečo (ne)chcem byť kresťanom, alebo o tom, Čo ťa romantické filmy nenaučili. Stan, kde bola vždy dobrá vôňa a nálada, mal názov Pub stan. Boli v ňom pripravované úžasné jedlá ako palacinky, hotdogy či toasty. Deti mali svoj stan, kde si mohli oddýchnuť, hrať sa, vyrábať a naučiť sa niečo nové o Bohu. Tínedžeri mali zase priestor na diskusie, aktivity, piesne a hlboké rozhovory v Connection stane (odvodené z angl. výrazu pre „spojenie“). Ráno a večer sme sa všetci stretávali vo veľkom stane na hlavnom programe a spoločne chválili Pána, počúvali rečníkov, svedectvá a pociťovali Božiu prítomnosť.

Ester Bobocká,

členka cirkevného zboru, účastníčka Semfestu 2024

Semfest 2024 Zvolenská Slatina

Stále v hre...

Stále v hre... Čoraz častejšie konštatujú rodičia dnešných teenagerov, ktorí sa nie a nie odlepiť od obrazoviek svojich mobilov a tabletov. Technický vývoj napreduje a s ním prichádzajú aj nové nástrahy, problémy a výzvy. A práve o tejto téme sme sa rozhodli hovoriť na tohtoročnom dennom tábore pre dorast. Počas piatich táborových dní sme sa pokúsili aspoň trošku tých našich mladých vytrhnúť z virtuálnej reality a ukázať im skutočný život.

Veta „Stále v hre“ sa zároveň stala názvom nášho tábora. Ale je tu aj druhá jej významová rovina, na ktorú sme nechceli zabudnúť. Stále v hre – to znamená, že sa s tebou ešte počíta. Čokoľvek sa stalo, stále máš šancu začať odznovu a tú šancu ti dáva náš trojjediný Pán Boh, lebo ťa má rád.

Denný tábor pre dorast sa uskutočnil v termíne 15. – 19. júla 2024 v priestoroch na Legionárskej 4 a zúčastnilo sa ho 34 dorastencov a 8 vedúcich. Každý deň sme spolu zažívali nové dobrodružstvá, o ktoré nebola núdza hlavne kvôli našej celotáborovej etapovej hre, v ktorej sme sa snažili oslobodiť niekoľko nešťastníkov. Tí, oklamaní umelou inteligenciou, uviazli v hre, z ktorej sa bez našej pomoci nevedeli dostať a hrozilo im úplné vymytie mozgov.

Prvý deň sme v skupinkách museli vycestovať do piatich obcí v okolí Bratislavy a hľadať kódy na spustenie hry, v utorok sme sa pokúsili zistiť pravidlá, v stredu nás čakalo stretnutie s tajnými agentmi, aby sme sa vo štvrtok konečne dostali ku kontaktom na tých nešťastníkov. Všetko dobre dopadlo a podarilo sa nám ich vytrhnúť neľútostnej AI z jej pazúrov.

Okrem toho sme v tábore zažili veľa zábavy. Navštívili sme trampolínové centrum Cyberjump, bratislavskú ZOO, v stredu sme si sami varili obed a v piatok sme si trochu oddychli na kúpalisku.

Poučné boli aj spoločné zamyslenia, kde sme hovorili o Božom pláne záchrany pre ľudstvo a o tom, že hoci sa život veľakrát ponáša na hru, predsa nie je hrou a ide v ňom o veľa. Nezabudnuteľné zostane aj stretnutie s Ester Jankovičovou, ktorá nám porozprávala svoj vlastný príbeh plný trápenia s manželom, ktorý prepadol hrám a stal sa na nich závislý.

Denný tabor dorastu, júl 2024

Bol to dobrý čas. Ostali spomienky a Božie slovo v nás. Prosíme vás, bratia a sestry, o modlitby, aby Božie slovo zasiaté do srdc našich dorastencov prinieslo svojim časom vzrast.

Ďakujeme všetkým, ktorí sa na príprave tábora podieľali, ktorí prispeli svojou časťou k dobrému dielu.

Martin Miti Kováč

vedúci denného tábora pre dorast

Dve modlitby

Prosba za mladú generáciu

Pane Ježiši, vďaka Ti za mladých chlapcov a dievčatá, ktorí sa pohybujú v našom okolí. Vďaka Ti za to, že aj za nich a ich hriechy si zomieral na kríži. Pane, Ty vidíš, aká ťažká je táto doba, aké ťažké je mladým ľuďom

odpútať sa od vecí, ktorými ich zvádza svet. Vidíš, aké je ťažké v tom všetkom, čo do nich svet hučí, nájsť zmysluplný cieľ, nájsť cestu k Tebe. Prosím, dotýkaj sa ich svojím Duchom Svätým, aby Ťa spoznali, aby prežili vo svojom srdci, čo je to skutočná láska, aby pochopili, čo pre nich znamená Tvoj kríž a dokázali sa rozhodnúť pre Teba. Prosím Ťa, ukáž im, že alkohol, drogy, neviazaný sex nie sú prostriedkami šťastia a radosti, ale vedú k rozkladu ducha i tela. Prosím za všetkých tých, ktorí túžia žiť s Tebou a ktorí Ťa poznajú. Pane, sú slabí, ako aj my všetci. Daj nám všetkým spoznať, že sila sa ukrýva v Tebe. Odpusť nám, Pane Ježiši, že im veľakrát nedokážeme byť vzorom a oporou v ich zápase viery. Nebeský Otče, veľmi Ťa potrebujeme!

Za učiteľov náboženstva, besiedky a misijných pracovníkov

Ďakujem Ti, drahý Otče nebeský,
za všetkých misijných pracovníkov, za učiteľky a učiteľov náboženstva a detských besiedok.

Vďaka Ti za to, že si ich povolal a dal im schopnosť pre službu deťom a mladým ľuďom.

Kiež majú dostatok lásky, pochopenia, prijatia pre tých, ktorých si im zveril.

Prosím Ťa o múdrosť a vedenie Duchom Svätým pri ich príprave na stretnutie s deťmi; tiež za poslušnosť a disciplínu detí počas stretnutí.

Povzbud' učiteľov a pracovníkov, keď sa cítia vyhorení a majú pocit, že ich práca neprináša výsledky.

Pane, pridaj ďalších ochotných ľudí a zapál' srdcia mnohých pre túto kľúčovú službu nesenia evanjelia a vyučovania Božích právd mladej generácii.

Zdroj: Keď chýbajú slová,

(Kniha modlitieb, vyd. Transcius, Liptovský Mikuláš 2009)

Učiteľ

Kde všade sa dá nájsť kus múdrosti...

Mladý muž stretne starého muža a opýta sa ho: „Pamätáte si ma, pane?“

Starý muž odpovie, že nie.

Potom mu mladík povie, že bol jeho študentom a učiteľ sa pýta:

„Ako sa máte? Čo robíte v živote?“

Mladík odpovedá: „No... Stal som sa učiteľom.“

„Á, to je dobré, tak ako ja, však?“ – pýta sa starec.

„No, áno. Vlastne som sa stal učiteľom kvôli vám, pane. Vy ste ma inšpirovali.“

Zvedavý starec sa pýta mladého muža, kedy sa rozhodol stať sa učiteľom a on mu rozpráva nasledujúci príbeh...

„Raz prišiel môj spolužiak do školy s novými, úžasnými hodinkami, ktoré som si prial. Tak som ich ukradol a dal si ich do vrecka.“

Krátko potom si kamarát všimol, že mu chýbajú hodinky a hneď sa sťažoval nášmu učiteľovi, teda vám.

Vy, pán učiteľ, ste sa potom obrátili na triedu a povedali ste: „Dnes počas vyučovania boli ukradnuté hodinky tomuto študentovi. Kto ich ukradol, nech ich, prosím, vráti.“

Nevrátil som ich, nechcel som ich vrátiť.

Vy, pán učiteľ, ste potom zavreli dvere a povedali nám všetkým, aby sme vstali a postavili sa do kruhu. Zamýšľali ste prehľadať vrecká každého z nás, jedného po druhom, kým sa nenájdu hodinky.

Okrem toho ste nám, pán učiteľ, povedali, aby sme zavreli oči, pretože chcete nájsť hodinky, keď všetci budú mať zatvorené oči.

To sme aj urobili.

Chodili ste potom z vrecka do vrecka, od študenta k študentovi a keď ste prehľadávali moje vrecko, našli ste hodinky, vybrali ste ich, ale napriek tomu ste stále prehľadávali ďalšie vrecká a keď ste dokončili hľadanie povedali ste: „Otvorte oči, hodinky sa našli.“ Pán učiteľ, nikdy ste to nikomu nepovedali. Nikdy ste sa o tom nikomu nezmienu. A nikto nikdy nezistil, kto tie hodinky ukradol. Navždy ste zachránili v ten deň moju dôstojnosť.

Toto bol najtrápnejší deň môjho života.

Ale to bol aj deň, keď som sa rozhodol, že sa nestanem zlodejom, alebo zlým človekom v širokom zmysle slova.

Pán učiteľ, vy ste mi nikdy nič na toto nepovedali, ani ste si ma nepostavili bokom, aby ste ma poučili o morálke. Nikdy. Nikdy. Už nikdy. Napriek tomu som dostal jasnú správu a veľmi jasne čítam túto správu.

Vďaka vám, pán učiteľ som pochopil, čo má skutočný pedagóg robiť. Pamätáte si to, profesor?

Starý profesor bol dojatý: „Áno, pamätám si tú situáciu s ukradnutými hodinkami, ktoré som hľadal vo vreckách všetkých študentov. No nepamätal som si na teba, pretože v tej chvíli som mal tiež zatvorené oči.“

Toto je pointa príbehu: Ak potrebujete niekoho ponížiť, aby ste v ňom zobudili túžbu polepšiť sa, nemáte potuchy o učení.

Žite život hodný Lásky.

Prevzaté z internetu

Zborový tábor

V dňoch 28. júla až 4. augusta 2024 sme sa zúčastnili zborového tábora v krásnom prostredí pod Nízkyimi Tatrami – v Mýte pod Ďumbierom. Bol to týždeň plný aktivít, spoločného času, ale aj duchovného rastu. Hlavná téma celého tábora znela: „Od vlažnosti k vernému životu“ a počas štyroch večerov sme mali výklad na jednotlivé listy zborom zo Zjavenia Jána. Výklady brata farára Davida Bázlika a sestry farárky Ilony Bázlikovej boli zamerané predovšetkým na náš osobný, ale aj zborový život, aby sme nachádzali plnosť života s Pánom Ježišom a aby sa to prejavovalo aj v našom zbore, našej cirkvi a pravdaže aj v našich osobných životoch a vzťahoch. Je veľmi jednoduché v tejto dobe, tak ako v každej dobe, „podľahnúť“ problémom, vyčerpanosti, ale aj instantnej zábave, a aj mnohým dobrým veciam, ktoré sú v ponuke, a tým vytesniť náš vzťah s Pánom absolútne do kútika. Lenže vzťah bez času, bez budovania, bez napojenia nerastie, má tendenciu stagnovať a vo väčšine prípadov aj upadá. A my ako zbor nechceme upa-

Zborový tábor 2024 v Mýte pod Ďumbierom

dať! Pre progres je podstatný práve horlivý vzťah s Pánom, bez toho nebude ani horlivý zbor, ktorý rastie a je tou biblickou „solou zeme“ (Matúš 5, 13).

Okrem hlavných večerných tém sme mali aj semináre zamerané na prepojenie viery a umenia (Daniel Majling, dramaturg SND), viery a vedy (MUDr. Ing. Rastó Synak), zvládanie vzdoru teenagerov (manželia David a Nona Bázlikovci – farári z Petržalky), vzkriesenie (brat farár Daniel Duraj z Hornej Mičinej). Zároveň nám seminárom na tému „Slúži celá rodina“, ako aj hudobným číslom, poslužil brat farár Roman Dovala z Badína so svojimi talentovanými dcérami Klárou a Kikou. Celá zostava si takto vytvorila svoju vlastnú kapelu PBM – Podľa Božej mapy.

Celý týždeň sme taktiež naplno využívali na spoznávanie okolitej krajiny. Absolvovali sme ľahšiu, či náročnejšiu turistiku v prírode, úspešne nikto nestretol žiadneho medveďa, ani nás nezastihla búrka, či iná pohroma. Tí odvážnejší (neznamená zdatnejší ☺) to dali až na Ďumbier a na Chopyk, ale aj v okolí Mýta pod Ďumbierom sme absolvovali príjemné a nenáročné prechádzky. A pravdaže sme nevynechali ani jaskyňu Bystrá. Drvivá

Témami slúžili David a Nona
Bázlikovci

Hudbou slúžila aj skupina
Podľa Božej mapy – Roman,
Klára a Kíka Dovalovci

väčšina aktivít okrem pohybového vyžitia nám vytvorila bohatý priestor na zaujímavé rozhovory, zdieľania, smiech a tak sme sa mohli všetci vzájomne lepšie spoznať a vidieť sa „aj inak“ ako v kostole alebo na občerstvení po službách Božích. V spoločnom čase si to svoje našiel každý, od detí a teenagerov, až po nás, dospelákov i starších členov zboru, a cítili sme sa všetci ako jedna veľká duchovná rodina, ako spoločenstvo, ktoré má silné predpo-

klady aj naďalej rásť, a to nielen počtom ľudí, ale aj rastom viery a úprimného vzťahu s Bohom.

Budúci tábor má už stanovený termín: 20. – 27. júl 2025, a dokonca aj miesto: Hotel Mýto v Mýte pod Ďumbierom. Poznač si to do svojho diára a neváhaj pridať sa! Je jedno, aký máš vek, či si turista alebo iba čistý „kávičkár“, či máš 5 detí alebo si single, podstatné je, že chceš a garantujem ti, že neolutuješ!

Mirka Palanská

členka cirkevného zboru, účastníčka zborového tábora

Svedectvo o najlepšom režisérovi

Každý rok, keď organizujeme zborový tábor, sú jeho súčasťou aj deti a program pre ne. Toto leto nebolo výnimkou a tak sme sa spolu s Lenkou Izákovou pustili pred letom aj do prípravy detského programu na zborovom tábore. Bolo treba pripraviť program pre jasličkárov na päť dopoludní a tiež program pre deti – školákov.

Za program pre školákov mali zodpovedať Lenka Izáková, Tatianka Bosáková a ja.

I keby sme mali všetko dopredu dokonale naplánované, stále sú to len plány – nemusia vyjsť tak, ako sme chceli. Tesne pred táborom Lenka ochorela, preto sa nemohla zúčastniť na našich táborových besiedkach. Veru, nebolo to bez nej jednoduché, ale aj v tomto mi Pán Boh ukázal, že On má všetko v rukách. Aj naše plány, aj našu bezmocnosť aj naše obavy.

Môžem len vyznať, že Boh je úžasný a o všetkom vie. Učí nás dôverovať Mu v každej situácii. Spolu s Tatiankou Bosákovou sme deťom rozprávali o prorokovi Eliášovi. Na jeho príbehu sme sa s deťmi učili, aké dôležité je nasledovať a poslúchať Pána Boha.

Pri tvorivých aktivitách nám pomáhali aj najstarší z besiedky, za čo sme boli veľmi vďačné. Mám nádej, že to budú budúce pomocníčky na našich besiedkach.

Jasličkári mali svoj program, ktorý sa volal More zážitkov: Noe – poslušnosť, Noe – záchrana, Jonáš, Bohaté lovenie rýb a Búrka na mori. Tejto skupine pripravovali biblické lekcie naše mladé pomocníčky, ktoré aj cez školský rok pripravujú nedelňný program v jasličkách u nás v zbere: Esterka Bobocká, Julka Majlingová, Esterka Popiková a Malka Šebestová. Pomocou pri aktivitách pre najmenších im bolo aj viacero ďalších dorastencov.

Lepšieho režiséra ako je náš nebeský Otec, si ani neviem predstaviť. Jemu patrí chvála i vďaka.

Ali Popiková

katechéta, účastníčka zborového tábora

Zmierte sa s Bohom

Dlhé roky chodíme z nášho zboru v lete na týždňový spoločný pobyt, tentoraz sme sa vybrali do Mýta pod Ďumbierom. Zvyčajne nás býva okolo sto ľudí, od dojíciat až po vekom starších. Predpoludním mávame semináre, večer hlavnú biblickú tému a k tomu aj dostatok voľna na oddych a poznávanie okolia. Pri tom množstve ľudí nie je zvláštne, že každý rok sa vyskytne nie práve najpríjemnejšia situácia, s ktorou sme nerátali. Zažili sme výskyt chorôb, nálet hmyzu, boli roky, keď nám pršalo bez prestania. Tentoraz to dlho vyzeralo pokojne. Výklad listov zo Zjavenia Jána, semináre o kresťanstve a umení, vede a viere, služby v zbere v rámci rodiny.

Vo štvrtok večer nám hostujúca sestra farárka priblížila list filadelfskému zboru z tretej kapitoly knihy Zjavenia Jána. Po téme sme sa, tak ako každý večer, rozdelili do menších skupiniek a v nich diskutovali o otázkach ku danému textu. Keďže sme s témou skončili a skupinky sa stretli posledný raz, vedúci jednej z nich navrhol, aby tí, ktorí chcú, povedali svoje osobné svedectvo o tom, ako sa ich život zmenil, keď našli Pána Boha, keď sa Mu rozhodli odovzdať svoj život. Ako štvrtá začala rozprávať staršia sestra. Rozprávala o ťažkej, život ohrozujúcej chorobe, ktorá ju v strednom veku

postihla. S úprimnou až detskou radosťou hovorila, ako ju Pán Boh uzdravil a vtedy si uvedomila, že chce žiť ako Jeho dieťa a odovzdala svoj život do Jeho rúk. Ukončila svoje rozprávanie tým, že verí, že patrí Pánovi Ježišovi a raz bude s Ním naveky. Zaznelo amen a haleluja... a v tej chvíli táto sestra spadla zo stoličky bez známok života. Dvaja prítomní lekári ju skúšali oživiť, srdce začalo zase pracovať a o malú chvíľu ju rýchla zdravotná pomoc v bezvedomí odviezla do najbližšej nemocnice. O niečo viac ako hodinu neskôr sme dostali správu, že zomrela. Zomrela – šla k svojmu Pánovi, Bohu, ktorého milovala celým svojím srdcom, celou svojou dušou, celou svojou myslou a celou svojou silou, šla tam, kde už mala pripravený príbytok.

Nevieme, prečo nebeský Dramaturg režíroval jej odchod takýmto spôsobom. Zostáva nám odkaz jej pozemského života a pred každým z nás je naliehavá otázka či výzva. Ako sme na tom my, ty a ja? Riešime náš každodenný život, často stojíme pred dôležitými otázkami a vážnymi rozhodnutiami, ktoré majú svoje dôsledky. Môžeme byť chudobní alebo bohatí, viac alebo menej vzdelaní, mať rozdielne názory na svet, politiku, kultúru, riešenie problémov v cirkvi. Ale v živote každého z nás príde skôr alebo neskôr

chvíľa, keď všetky tieto, akokoľvek dôležité otázky ustúpia do pozadia a budeme konfrontovaní s tou základnou – patrí môj život Pánu Bohu? Odozval som Mu ho so všetkým, kým a čím som?

V ten štvrtkový večer mi ako prvý prišiel na um verš a Pavlov apel z 2. listu Korintským 5, 20: „*Prosíme, zmierte sa s Bohom!*“ Táto prosba, výzva platí úplne rovnako pre nás všetkých, pre farárov i laikov, pre rodičov i deti, pre blízkych i vzdialených, pre mňa.

Peter Synak

zborový dozorca, prevzaté z Evanjelického posla spod Tatier č. 17/2024

Pavel Úkrop: Slováci v Stutthofe – Prešiel som bránou smrti...

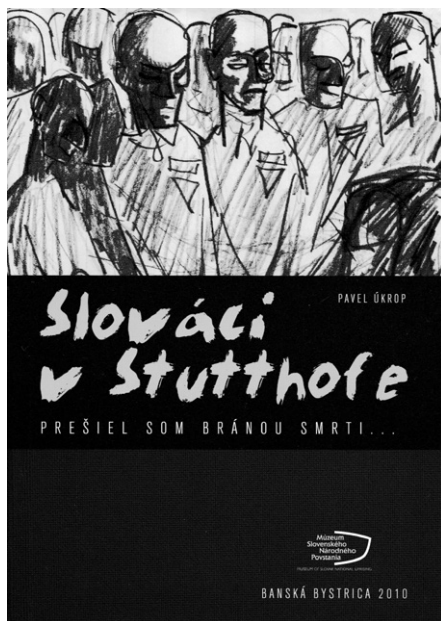
V porovnaní s Osvienčimom či Dachau je vyhladzovací tábor Stutthof menej známy. Utrpeniu slovenských povstalcov v tomto, vôbec prvom hitlerovskom koncentračnom tábore, (vybudovanom vo Východnom Prusku – v súčasnosti územie Poľska) a poslednom oslobodenom, sa venuje v publikácii **Slováci v Stutthofe – Prešiel som bránou smrti...** jej autor **Pavel Úkrop**. Bol členom bratislavského evanjelického cirkevného zboru. (Zomrel 88-ročný v roku 2012.) Jeho kniha vyšla prvý raz v r. 1999 a v 2. rozšírenom a doplnenom vydaní ju v r. 2011 vydalo Múzeum SNP Banská Bystrica.

Autor, rodák z Dačovho Lomu, na základe osobnej skúsenosti zaznamenal trýzeň, ktorá čakala na, zväčša veľmi mladých, 1600 slovenských vojakov povstaleckej armády – odvečených po potlačení SNP do zajateckých táborov. Väčšina z nich zahynula v ťažkých podmienkach v cudzine, ďaleko od rodného kraja v dôsledku vyhladovania, podchladenia, chorôb, namáhavej nútenej práce, pod údermi a výstrelmi svojich krutých strážcov, počas leteckých náletov alebo v tzv. pochodoch smrti. Prežilo len niečo cez 300.

Pavel Úkrop, priamy svedok vojnových udalostí, rozčlenil publikáciu na 22 kapitol. Úvodné slovo napísal on, záverečné pochádza z pera Prof. Pavla

Vstupná veža koncentračného tábora
Stutthof nazývaná Brána smrti

Kniha Slováci v Stutthofe

Martuliaka, zostavovateľa diela. Kniha obsahuje aj spomienky spoluväzňov P. Úkropa, fotografický a dokumentačný materiál a je výsledkom celoživotnej obetavej snahy autora o to, aby utrpenie stoviek tých, ktorí bojovali za slobodu našej vlasti, nezostalo zabudnuté. Ako uvádza Prof. Martuliak, v doterajšej odbornej a memoárovej literatúre o SNP nenájdeme ani jednu komplexnú monografiu či zborník, ktorý by sa zaoberal touto problematikou.

Zdá sa, že príčinou je skutočnosť, že výsledky SNP a antifašistického boja si u nás privlastnila jedna strana, ktorá „všetko okrem seba hodnotila v hnutí odporu negatívne alebo skresľovala a zamlčovala“. Badať to aj na skutočnosti, že príslušníci skupiny protifašistického odboja, ktorých nepredstaviteľné utrpenie P. Úkrop s úctou pripomína, ani ich pozostalí, ako jediní nie sú zahrňovaní do odškodnenia v rámci obetí poškodených nacizmom.

Druhé vydanie knihy je rozšírené o doplnujúce poznatky a spomienky autora a o výber z úryvkov diel (najmä poľských) autorov. Autor v ňom

uvádza aj ďalšie metódy násilia páchaného nacistami na zajatcoch koncentračných táborov. Osobitne líči utrpenie žien a detí, najmä židovského pôvodu.

Keď autor pamätí nastúpil do povstania, mal 20 rokov. Išlo o posledné dni SNP, organizovaný vojenský odpor končil a povstanie prechádzalo do partizánskeho spôsobu boja. Predsa národooslobodzovací boj proti fašistickej okupácii vnímal P. Úkrop ako nevyhnutný krok, keď charakterný vlastenec vie, kde je jeho miesto.

Tvrdí realitu života do hôr ustupujúcich vojakov približuje takto: „Východiska nebolo. Hrozilo buď potupné zajatie, alebo smrť. Brániť sa, ale čím? Organizovať odpor už nemal kto a my sme už takmer ničomu nerozumeli. Ostávala nám iba jediná možnosť, bojovať o svoj vlastný život. ... Prvý raz som pocítil, že hlad donúti človeka jesť všetko, bez ohľadu na to, aby si uvedomil následky, ktoré tým môžu vzniknúť. ... Chceli sme si rozložiť oheň, ale všetko bolo také rozmočené, že horieť nič nechcelo. Popálili sme všetko, čo sme mali pri sebe. Zhorela aj modlitebná knižka, ktorú mal ktorýsi u seba. Ohník nie a nie rozložiť. Skúšali sme rozkurovať aj dvadsaťkorunáčkami, ktoré sme mali v peňaženkách. Mali sme ich dosť, lebo nám ešte v Revúcej vyplácali žold dopredu na štyri mesiace v samých dvadsaťkorunáčkach. Ohník mal pre nás väčšiu cenu ako peniaze. Nešlo to ani tak.“

Po zľapaní nemeckými vojakmi v Slovenskej Ľupči, nasledoval pochod zajatcov cez Banskú Bystricu. Ich cesta viedla okolo nastúpených nemeckých jednotiek, ktoré práve vyznamenávali za potlačenie SNP. Pochod pokračoval do Turčianskych Teplíc a železničnej stanice Diviaky. Odtiaľ zajatcov transportovali v dobytčích vagónoch do prístavu Gdaňsk v Poľsku. Následne ich autami eskortovali do Stutthofu a jeho pobočných lágrov neďaleko Gdaňska.

O zločinoch, ktorých bol autor ako väzeň v lágri, odkiaľ nemalo byť návratu, očitým svedkom, píše: „Zverstvú, páchané na bezbranných ľuďoch nie je možné pripisovať len najvyšším predstaviteľom fašizmu. Vina je aj na vykonávateľoch pokynov, ktorí si pri tom vytvárali sami ešte brutálnejšie metódy trýznenia ľudí. ... Bezcharakterní, brutálni a cynickí ľudia, pritom hlupáci a pokrytci, keď dostanú do rúk moc, stanú sa vždy horšími ako zvieratá.“

Baraky pre väzňov koncentračného tábora Stutthof, vzadu budova veliteľstva tábora

Utrpenie väzňov sa stupňovalo s približujúcim sa frontom. Nemci sa rozhodli zbaviť zajatcov metódou pochodov smrti. Od konca januára 1945 ich hnali stovky kilometrov v peších transportoch, v snehu a chlade, s minimom stravy. Cesty boli lemované mŕtvymi. *„Ludia odpadávali od vysilenia ako muchy. Mŕtvych alebo ešte položivých odhadzovali do priekopy. Mnohí zostali na ceste rozdrvení kolesami vozov a ustupujúcej bojovej techniky.“*

Inou metódou likvidácie bolo používanie zajatcov ako živé štíty. Umiestnili ich do priestorov, o ktorých sa dalo predpokladať, že budú zbombardované oslobodzovacími vojskami.

P. Úkrop však nezabudol opísať ani tých, ktorí nezapreli svoje svedomie a snažili sa aspoň trochu zmierniť útrapy trýznených, hoci riskovali život.

Pamäti zaznamenané v knihe napísal človek, ktorý bol v čase odohrávaných sa dejov mladým neskúseným vojakom. Jeho kniha však je cenným svedectvom o dobe a mementom, aby sa fašistická totalita viac neobjavila – a to ani pod iným názvom a inými metódami.

Úryvky z knihy

Prvé dni pochodu boli najstrašnejšie. Viacerých väzňov strážni ubili na smrť, a to najmä tých, ktorí v pochode zaostávali. Odohrávala sa strašná dráma, kde bezcitnosť a beštialita nemali hraníc. Nešťastníci, ktorí nevládali ísť, plazili sa v snehu na rukách – nohy už neposlúchali, boli dorazení

palicami, pažbou pušky alebo zastrelení. Boli to všetko mladí ľudia, ktorých život sa mal len začať vyvíjať a oni hynuli ako muchy za neuveriteľne krutých podmienok. Medzi prvými čo zahynuli, pokiaľ som ich poznal, boli synovia z úradníckych alebo učiteľských rodín, menej zvyknutí na tvrdú realitu. Predčasne ich opustil pud sebazáchovy a ostali voči sebe pasívni. Smrť považovali za vykúpenie.

Nemci išli tak ďaleko, že keď už niekto za kolónou zaostával a nepomohlo pár úderov palicou, zastrelili ho a hodili do priekopy. Spomínam si na dvoch bratov, urastených chlapcov, starší mohol mať nad 30 a mladší 25 rokov. Starší bol tak vysilený, že nevládal ísť, mladší mu pomáhal, nechcel ho opustiť. Nemci mlátili obidvoch. Keď to nepomáhalo, objavil sa tam už spomínaný strážny *bocian* a chladnokrvne oprel pušku na prsia staršieho brata a zastrelil ho v náručí mladšieho. Keď zastrelený padol, iný strážny začal mladšieho brata biť pažbou a hnal ho k transportu. Bol som svedkom celej tragédie, lebo som bol blízko, keďže som tiež zaostával. Bolela ma strašne noha v bedrovom kĺbe. Išiel som len s vypätím všetkých síl, ktoré som ešte mal. Ušlo sa aj mne niekoľko úderov až som nakoniec spolu s ostatnými zaostávajúcimi transport dobehol. Brat zastreleného strašne plakal a ja s ním, neveriac vlastným očiam, že človek môže byť voči človeku, úplne bezbrannému, tak strašne krutý a bezcitný. Mladší brat sa tiež nedožil oslobodenia, zomrel od vysilenia o niekoľko týždňov neskôr. Ich rodina sa nikdy nedozvedela, ako skončil ich život.

Transport smrti sa pohyboval ďalej. Kto ešte vládal, išiel, kto nie, zahynul. Pripojili k nám väzňov z pobočného lágra Stutthofu – Toruň. Bolo tam asi 400 sovietskych občanov, zhruba toľko Angličanov, údajne z výsadkových a diverzných jednotiek a asi 300 Poliakov. Nás Slovákov izolovali, aby sme sa s ostatnými nemohli kontaktovať.

Neskoršie nás občas ubytovávali v stodolách, spolu so sovietskymi väzňami. Je neuveriteľné, že za 17 dní pochodu nám nedali žiadnu spoločnú stravu. Jedinou potravou nám bolo obilie, ktoré sa našlo nevymlátené skoro v každej stodole, kvaka, repa, zemiaky alebo zemiakové šupky nájdené v smetiakoch v mestách, cez ktoré sme prechádzali. Pud sebazáchovy hnal

každého, aby sa snažil zohnať niečo na zjedenie bez ohľadu na to, čo to bolo. Hlad – ukrutný hlad, nútil zjesť aj zmrznutú, zhnitú repu alebo zhnitý zemiak a voda sa pila taká, aká bola – v priekope alebo na ceste z akejkoľvek mláky. (Str. 77 – 78)

Raz nás prišiel zavolať anglický vojak hovoriaci po poľsky, aby sme sa išli odvážiť. V jednom objekte, kde mali umiestnené poľné dielne, bola váha. Tak sme sa vážili oblečení v celej vojenskej uniforme, vrátane pláštá. Hmotnosť jednotlivcov bola 30, 35, maximálne 40 kilogramov. Pamätám sa, že ja som vážil 35. Keď som narukoval v Brezne nad Hronom na prezentácii, nahý som vážil 82 kg. Anglickí vojaci sa húfne pozerali, akí sme zničeni. (Str. 148)

Tým sa zakončila tragická história koncentračného tábora Stutthof, prvého a najdlhšie existujúceho tábora tohto typu na poľskom území, ktorý jestvoval od 2. septembra 1939 do 9. mája 1945. Počas tejto doby bol miestom tragédie a mučenia 110 000 – 120 000 šudí, príslušníkov 25 národností z 19 krajín Európy. Mučeníckou smrťou tu zomrelo viac ako 65 000 ľudí, z čoho 40 000 v hlavnom tábore i v pobočných táboroch do 25. januára 1945 a viac ako 25 000 v tábore a evakuačných trasách počas posledných troch mesiacov vojny. Avšak dátum 9. 5. 1945 neuzatvoril tragickú bilanciu obetí Stutthofu. Ďalšie tisícky ľudí zomreli krátko po vyslobodení v dôsledku vyčerpania a chorôb, ktoré získali v tábore. Dokonca i taká dokonalá medicína, bezvadné podmienky, aké oslobodeným väzňom poskytovali v nemocniciach Dánska a Švédska, ich neochránili od predčasnej smrti. (Str. 194)

Martin Šefranko

(text pôvodne napísal pre mesačník Evanjelický východ č. 4/2013, kde bol aj publikovaný.)

Zlaté časy osady Podšíp

Potreba poznania, hlbokého porozumenia Kristovho odkazu a moci Du-cha svätého, ako ju vnímal a bytostne potreboval človek 16. –17. storočia, v dejinách kresťanstva nemá obdoby. Hlad po spáse bol v Európe po skončení tridsaťročnej vojny enormný. Rozvoj tlače a podpora vzdelania v dobe reformácie vyniesla kňazské povolanie na piedestál spoločnosti. Vedieť vyložiť evanjelium a uviesť ho do života pospolitého ľudu znamenalo nádej a upevňovalo vieru. Bolo to obdobie pokroku i morálky, teda humanizácie sveta. Malý príbeh dnes opustenej osady by mohol byť toho príkladom.

Pri pohľade na historické fotografie z konca päťdesiatych rokov minulého storočia, ktoré ešte ako-tak zachytávajú pôvodnú osadu, si človek opodstatnene kladie otázku, prečo tu žilo toľko ľudí? Muselo ich byť do šesťdesiat, možno i viac. Ďaleko od obchodných ciest, škôl, cirkvi, navyše na tak ťažko dostupnom mieste? K novej odpovedi sme sa my, záchrancovia drevenej architektúry, dopracovali až po takmer päťdesiatich rokoch opravovania tohto pôvodného osídlenia. Skúsili sme si život v ňom, i keď nie celoročne. Tá odpoveď znie: „pre Boha“.

Historické súvislosti

Stav a vzhľad drevených stavieb na prvý pohľad naznačuje, že ide o 300-400 rokov starú osadu. Založenú skupinou ľudí, ktorí sa z nejakých vážnych dôvodov utiahli do ťažko prístupných lesov, aby neboli na očiach a mohli si žiť v ústraní napríklad svoju vieru. Draho za to platili, ale Pán Boh im pomáhal. História Dolného Liptova prezrádza, že takýmto obdobím bolo obdobie protireformácie, teda obdobie za panovania Habsburgovcov počnúc Leopoldom I. Známe sú aj vzbury a povstania z tohto obdobia na obranu evanjelického vierovyznania (Veselényiho sprisahanie 1666, Pikovo povstanie 1672, Tököliho povstania 1678-1686 a iné)

Po bitke pri Moháči (1526) sa evanjelické vierovyznanie rýchle rozšírilo po celom Uhorsku. Najviac však v Liptove a na Spiši. Na toto územie sa preto sústredila vojenská sila a krutosť cisárskych vojsk, podporovaných jezu-

itmi. Násilná rekatolizácia brala ľuďom vieru, ktorá menila svet a zmýšľanie ľudí v Európe už takmer dve storočia od Lutherovej reformácie (1517). Spiš vedel o tom najviac vďaka študentom, ktorí cestovali medzi Wittembergom a Bardejovom.

Dnes si nevieme predstaviť, ako mohli celé rodiny obetovať tolko pre zvesť, ktorá vedie k spaseniu. Pre vtedajšie generácie „osvietených,“ však bolo pochopenie evanjelia komunikované prvýkrát v ich rodnej reči fascinujúcou nádejou, ktorú si za žiadnych okolností nechceli dať vziať! Chránili si svoje Biblie aj vtedy prvý veľký spevník Tranovského kancionál ako najväčší poklad. Radšej opúšťali svoje domovy a vydávali sa aj so svojimi kňazmi do neznáma. Tak vzniklo v Nemecku Východné Prusko, v Uhorsku na moravsko-slovenskom pomedzí kopanice a na Liptove lazy, obývané náboženskými utečencami nielen z českých, ale aj z nemecky hovoriacich zemí.

Tajomné miesto

Nie je vylúčené, že osada Podšíp skrýva v krátkom úseku svojej 400-ročnej histórie podobné tajomstvo. Hoci ubehlo odvtedy zopár storočí a z pôvodnej osady je už len torzo, predsa ostalo pre jej súčasných záchranárov pár náznakov, ktoré ich navádzajú hlbšie sa zamýšľať nad jej minulosťou. Osada sa nachádza vysoko, na ťažko dostupnom mieste, pôvodne v lese, dobre skrytá pred očami nepriateľov. Nikdy k nej nevedla taká komunikácia, ktorá by ju bez problémov spájala so svetom. Tristometrový výškový rozdiel ju delí od dediny Stankovany, do ktorej dodnes katastrálne patrí. Pôvodne v nej žili drevorubači, ktorí zásobovali stavebným drevom Likavské panstvo. Podšipske lesy boli jeho vlastníctvom. V nejakom čase muselo prísť k mohutnému výrubu ihličnatých stromov, takže na juhozápadnom úpätí Šípu vznikli rúbaniská a následne obrábané polia. To znamená, že drevo bolo použité na stavbu obydľí a hospodárskych budov pre pomerne veľkú komunitu. Historické zdroje hovoria o piatich až šiestich rodinách. Ako skromne prezrádzajú katolícke vizitácie (1733, 1822), obyvateľstvo Podšípu bolo sebestačné, lebo muselo odvádzať predpísanú časť úrody napr. ovos stankovskému katolíckemu farárovi.

Pohľad na Veľkú drevenicu (faru) s kalichom na štíte

Evanjelici v Podšípe

V polovici 16. storočia mali v Stankovanoch drevený kostol, ktorý patril „protestantom“. Od istej doby „chátral“ ako uvádza katolícka vizitácia (1773). Aj počet protestantov klesol v Stankovanoch a okolitých obciach z 1200 na 400. Najbližšiu evanjelickú faru mali až v Komjatnej, vzdialenej na dve hodiny pešej chôdze cez Žaškovské sedlo alebo osadu Švošov. Ako uvádzajú historické údaje, v roku 1678 im evanjelického farára z fary v Komjatnej vyhнали (Monografia Obcí Dolného Liptova, 2005) a niekde sa desať rokov skrýval. Volal sa Izrael Hrabécus a jeho nástupca, rovnako prenasledovaný Jozef Mokošini sa tiež niekde do roku 1703 skrýval...

Drevenica s kalichom

V osade Podšíp je jedna stará, pomerne „parádna“ trojpriestorová drevenica, ktorá má na prednom štíte vyrezaný kalich. Uvažujeme, bola to fara? Tróni na skalami vystuženom násype, obkolesená z dvoch strán drevenou ochodzou, orientovaná juhozápadne. Má veľkú prednú izbu osvetlenú tromi oknami, s výhľadom na bývalé polia, dnes lúky, má pitvor v strede stava-

Zvonica, historický záber (osada Podšíp)

nia s vysokým klenbovým „čiernym“ ohniskom a s chlebovou pecou. Pitvor a priestranný pôjd spája pevný, stupňový drevený rebrík. Dlážky a stropy sú zhotovené zo širokých fošní. Okná a dvere sú štvortabličkové, kazetové, stolársky prevedené ako v dreveniciach bohatých gazdov. Tretia miestnosť nie je komora, ale izba s jedným oknom. Ani jedna obytná drevenica v osade, nebola takto „luxusne“ vybavená.

K drevenici patrí veľké humno aj s mašťalou. Je asi o šesť metrov kratšie ako bolo pôvodne. Svedčia o tom uhlové kamene, na ktorých stavba spočívala. Pôvodne dvor uzatvárala ešte jedna menšia veľmi stará obytná drevenica, ktorá padla za obeť bývalých dedičov, ktorí si niektoré stavby rozobrali a drevo stiahli do dediny. Rovnaký osud stihol aj ďalšiu obytnú drevenicu v susednom dvore (Chorvátova).

Zvonica

Na briežku nad osadou, smerom k dvom výdatným prameňom, ktoré zásobovali osadu pitnou vodou, bol rad sypární pod spoločnou strechou. Na ich úrovni stála drevená štíhla zvonica. Rozobrali ju niekedy začiatkom

päťdesiatych rokov, keď asi polovica vtedajších obyvateľov odišla dole do Stankovian. Na fotografiách z tohto obdobia ešte stojí. Podľa jej vzhladu išlo o veľmi starú stavbu. Jej potreba v osade naznačuje, že sa tam viedol riadený bohoslužobný život. Určite neslúžila len na odmeriavanie času, ale hlavne na zvolávanie obyvateľov k večerným, alebo sviatočným službám Božím. Kde sa konali? Možno v „lesnom kostole“, ako zvykli mať prenasledovaní protestanti v neďalekých Beskydách. V bukovom pralesi cestou na Periská (horský potok), sa nachádza biely balvan, ktorý mohol dobre slúžiť ako oltárny stôl.

Potreba duchovného života

Z histórie sa dozvedáme o nevyhnutnej potrebe duchovných v živote súdobého obyvateľstva. Jedno, či protestanta alebo katolíka. Cirkevné obrady boli v tých dobách neodlučiteľnou súčasťou ich života. Krsty, svadby, pohreby boli dôležitejšie ako škola. Preto spontánny únik z dediny pred nútenou rekatolizáciou na lazy nebol z tohto pohľadu jednoduchý. Ak sa však taký farár našiel, ktorý sa pridal k svojim vyobcovaným veriacim, bola to aj pre neho záchrana, nie obeť. Evanjelický farár, ktorý sa v tých dobách neskryl, čelil rozsudku galejí alebo smrti. Odsúdených k takémuto rozsudku bolo niekoľko stoviek evanjelických farárov. Nebolo preto zriedkavosťou, že žili na salašoch preoblečení za bačov alebo honelníkov. Ďalekých, tmavých hôr sa cisárske vojská právom obávali.

Vyššie popísaný dvor s veľkou drevenicou sa zdá, že bol prosperujúcim hospodárstvom. Predná izba veľkej drevenice mohla slúžiť aj ako školská jednotriedka, v zime ako modlitebňa. Zadná izba, ako príbytok farára. Že by dar likavského panstva obývaný v tej dobe rodom Tökölyovcov? Ak by to tak bolo, musel byť súčasťou osady aj cintorín. Vysvätiť ho mal kto a nebohí nemuseli byť znášaní dole do dediny, ako sa dialo neskôr, keď tam už v 19. storočí žiadny duchovný nebol. To dnešní pamätníci ešte spomínajú. Ľahké nosidlá na tieto účely sme aj na pôjde tej veľkej drevenice s kalichom na štíte našli.

Cintorín

Miesto ako stvorené pre cintorín sa v osade nachádza. Rovno v miernom svahu pred fiktívnym vchodom do osady z liptovskej strany. Má ideálnu polohu východ/západ presne ako v Stankovanoch. Aj z hygienického hľadiska je toto miesto dostatočne vzdialené od osady. Navyše je v bezprostrednej blízkosti aj krásny senník s vysokou šindľovou strechou. Svojím vzhľadom pripomína drevený kostolík. Mohli ho používať aj ako dom smútku.

Živá viera Podšípa

Všetky tieto artefakty dávajú tušiť, ako asi mohol vyzerať život minimálne dve-tri desaťročia, ak nie viac, na tomto prekrásnom kúsku zeme. V horskom sedle, pod majestátnym krasovým vrchom Šípu, nad sútokom dvoch riek Oravy a Váhu, na geografickej hranici medzi Liptovom a Oravou, bojovalo o holý život spoločenstvo rodín. Nielen o život, ale hlavne o slobodné zachovanie svojej viery. Živej viery, ktorá im dávala silu a presvedčila ich o moci Ducha, ktorý oživuje. To, čo vytvorili, je nepochybne výsledkom riadeného poriadku morálne kultivovaných ľudí. Vydržať stavať obydlia

holými rukami, zakladať polia z rúbanísk, odolávať prírodným živlom počas celého roka, dokážu len ľudia pokorní, živí slovom, spevom a modlitbou. V takom spoločenstve vládne láska človeka k človeku, prejavovaná krajinou obetavosťou a porozumením. Toto všetko sa nestratilo. Genius loci osady Podšíp vycíti vnímavý človek, ktorý sa po náročnom výstupe z doliny rozhlíadne a nadýchne. Žasne a pýta sa: „Kde som to?“ Je to možné, že tu ľudia dokázali žiť?

Príbeh, ktorý sa odvíja v našej fantázii po polstoročí dotyku s týmto tajuplným, krásnym miestom sa zdá byť čím ďalej tým viac pravdepodobnejší. Podporujú ho aj naše poznatky z cirkevnej histórie z obdobia náboženských nepokojov nielen na území Čiech a Horného Uhorska, ale v Európe vôbec. Preto dôkladný archeologický a historický výskum tejto osady by mohol byť vzácnym príspevkom do možnej protireformačnej histórie ECAV v Dolnom Liptove.

Daniela Žemlová

prevzaté z dvojtyždenníka Evanjelický posol spod Tatier č. 9/2024

Apoštol Peter

3. časť seriálu Postavy z vitráží v Novom kostole

Petrov „občiansky prekaz“:

Pôvodné meno: Šimon

Nové meno: Peter (Kéfas) – dal mu ho Ježiš (J 1, 42)

Rodisko: dedinka Betsaida pri Galilejskom (Genezaretskom) jazere

Otec: Jonáš (J 1, 42)

Brat: Ondrej

Zamestnanie: stabilné – rybár (Mk 1, 16)

Rodinný stav: ženatý

Majetok: loďka, dom v mestečku Kafarnaum, kde býval s manželkou, svokrou – ktorú Ježiš uzdravil, a bratom Ondrejom (Mk 1, 29 – 31), ktorý bol tiež rybárom.

Postavenie v kruhu 12 Ježišových učeníkov: najvýznamnejší – uvádzaný vždy ako prvý v zoznamoch dvanástich apoštolov (Mt 10, 1,2nn; Mk 3, 16nn; L 6, 13nn)

Kľúčový bod života: stretnutie s Ježišom

Povahové vlastnosti: - vodcovské schopnosti (hovoril menom učeníkov – J 6, 66nn; Mt 16, 16), kázal na Letnice (Sk 2), bol významnou postavou v jeruzalemskom zbore i na apoštolskom konvente (Sk 15, 6nn). Dbal o pravdivosť cirkvi (Sk 5, 1 – 11);

odvaha (kráčal po rozbúrených vlnách mora – Mt 14, 28nn);

odhodlanie (Ježišovi slúbil, že Ho nikdy nezaprie, i keby mal s Ním umrieť – Mt 26, 33 – 35)

Negatíva: - preceňoval sa (vidiac vietor, prelakol sa a začal sa topiť vo vlnách mora – Mt 14, 30; trikrát Ježiša zaprel – Mt 26, 69nn);

- pretvaroval sa (Gal 2, 11 – 14)

Symbol: Peter býva zobrazovaný ako muž držiaci kľúče (Mt 16, 19)

Úmrtie: medzi r. 64 – 67 v Ríme, bol ukrižovaný. Na vlastnú žiadosť dolu hlavou, lebo sa nepokladal za hodného zomrieť tak, ako Jeho Pán.

Rybár Šimon (Peter) bol vytrhnutý z toho, čo dokáže a čo pozná. Stretnutie s Ježišom Kristom mu zásadne zmenilo život. Peter bol **ochotný opustiť svoje istoty**, vzdať sa známeho – a to nielen svojho povolania (L 5, 11) – ale neskôr aj náboženských pravidiel a obradov, ktoré dlho zachovával. Urobil tak, keď mu Pán vo videní pred Petrovou návštevou v dome pohanského stotníka Kornelia objasnil: „Čo Boh očistil, to ty nemaj za poškvrnené!“ (Sk 10, 15)

Spolu s Jakubom a Jánom Zebedeovcami **patril Peter k naj dôvernejšiemu kruhu Ježišových učeníkov**. Bol svedkom vzkriesenia dcéry Jairovej (Mk 5, 37nn), Ježišovho premenenia (Mt 17, 1nn) a Jeho modlitebného zápasu v Getsemanskej záhrade (Mt 26, 36nn). Zdá sa, že Petrov príbytok sa stal Ježišovým zázemím pre činnosti v Galileji (Mt 4, 13).

Peter však ani zďaleka **nebol duchovný superman**. Uvedomuje si, že jeho sieť je prázdna – nielen jeho rybárska sieť, ale aj jeho životná sieť, a vie si to priznať (L 5, 5.8).

Jeho život má svoje výšiny i pády. Keď sa Ježiš pýtal učeníkov, za koho Ho pokladajú, Peter odvetil: „Ty si Kristus, Syn Boha živého“ (Mt 16, 16). Toto vyznanie, že Ježiš je Bohom zaslúbený Záchranca (Mesiáš – Kristus) je skalou, na ktorej stojí kresťanská cirkev (Mt 16, 18). Nie je ňou Peter sám, veď **jeho viera sa podobala skôr pieskovým dunám ako skale**.

Keď mnohí z Ježišových prívržencov Pána opustili, na Ježišovu otázku: „Či aj vy chcete odísť?“, Peter odpovedá: „Pane ku komu pôjdeme? Slová večného života máš a my sme uverili a poznali, že Ty si Kristus, ten Svätý Boží“ (J 6, 66nn). Keď však Ježiš predpovedá svoje utrpenie, Peter Ho odhovára a musí si od Ježiša vypočuť tvrdé slová: „Chod' za mňa satan, na pohoršenie si mi, pretože nemyslíš na veci Božie, ale na ľudské“ (Mt 16, 23).

Peter odmieta, aby mu Ježiš umyl nohy, veď to bola práca otroka. Vzápätí chce, aby ho Ježiš umyl celého (J 13, 6 – 10). **Petrova viera je podobná hojdačke – raz je hore, vzápätí dolu.**

Je sympatické, že keď Ježiša zatkli, Peter neušiel ako ďalší učenici. Šiel za Ježišom až do veľkňazovho dvora (Mk 14, 54). No iba telesne. Keď mal

dosvedčiť, že patrí k Ježišovi, duchovne sa od Ježiša odpojil. Tri razy Ho zaprel (Mt 26, 69nn). **Lahko sa vzdal Ježiša, no Ježiš sa svojich tak lahko nevdáva.**

Peter prežíva aj slabosť a zlyhanie. Na rozdiel od Judáša **je ochotný činiť pokánie.** Dať Kristovi obnoviť vieru. Pán Ježiš mu ukáže, že ho miluje a neopustil ho (Ján 21, 17).

Na Petrovi sa učíme, že:

Kristus si používa aj nedokonalých, slabých a hriešnych ľudí, k akým kedysi patril

Peter. Cez ľudí, ktorí majú „prázdne siete“, ale sú ochotní konať podľa Ježišovho slova (L 5, 5: „*Na Tvoje slovo...*“);

viera v Pána Ježiša prechádza skúškami a rastom;

povolaním za učeníka Pán mieni najmä vzťah lásky k Nemu. „*Miluješ ma?*“ – pýtal sa Ježiš Petra;

povolanie za Ježišovho učeníka znamená pripustiť aj riziká a znášať dôsledky (J 21, 18)

Ako Petra aj nás Pán zavolať po mene a my Mu môžeme odpovedať. Možno nie takými veľkými skutkami ako Peter, ale ochotou spoľahnúť sa na Ježiša Krista a zapojiť sa do spolupráce s Ním – diela, ktoré koná. Môžeme sa na Neho spoľahnúť s veľkou dôverou, že Pán pripravil veľké veci pre tých, ktorí Ho milujú.

Aj my si potrebujeme poctivo odpovedať na Ježišove otázky: „**Za koho ma pokladáte?**“, „**Či aj vy chcete odísť?**“ Peter na ne slovami i životom odpovedal správne (Mt 16, 15 – 16; Ján 68 – 69).

Aj nášmu duchovnému životu má čo povedať Ježišova výzva Petrovi: „**Odras na hlbínu!**“ (L 5, 5)

Petrova viera mala svoje veľké výkyvy. Pána Ježiša to neodradilo, a zveril mu službu: „*Posilňuj svojich bratov!*“ (L 22, 32), „*Pas mojich baránkov, ... pas moje ovečky!*“ (J 21, 15 – 17) Mučeníckou smrťou na kríži Peter dosvedčil, že pravdivo nasleduje Pána Ježiša.

S použitím viacerých prameňov **Martin Šefranko**, zborový farár

Vedeli ste?

Vedeli ste, že Johann Sebastian Bach prišiel o malú dcéru, potom o troch synov a potom o manželku? Že neskôr sa znovu oženil a spolu so svojou druhou manželkou Annou-Magdalénou prišli o ďalšie štyri dcéry a troch synov? Prišiel spolu o 11 milovaných detí.

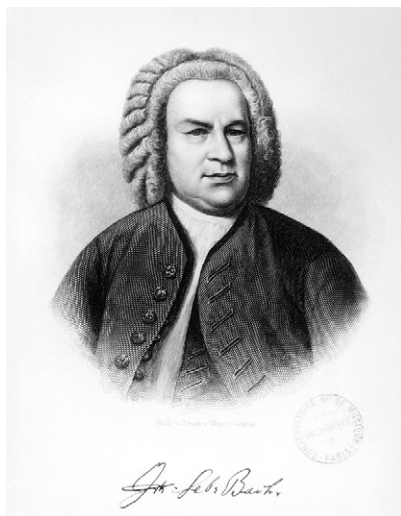
Mnohí výskumníci sa pýtali: Ako sa Bach vyrovnal s týmito stratami? Ako to, že jeho dýchanie neprestalo, ako to, že jeho srdce sa nezastavilo? A čo je dôležitejšie, ako môže ďalej písať hudbu? Opery, violončelové suity, omše, koncerty...

Najkrajšia hudba, akú kedy svet počul.

Ako to robil?

Na konci nôt vždy napísal: „Soli Deo Gloria“ („Jedine Bohu sláva“) a na začiatku napísal „Pane, pomôž mi.“

Preto sa môžete počas Bachovej hudby aj modliť.

Zdroj: Anna Niemašíková

Pozn. red.: Evanjelické Služby Božie s Večerou Pánovou sa v Nemecku nazývali omša v zmysle spisu Martina Luthera: Deutsche Messe und Ordnung Gottesdiensts z r. 1526 (Nemecká omša a poriadok Služieb Božích z r. 1526), v ktorom Luther píše o poriadku ev. Služieb Božích.

Vypočúva Pán Boh vždy naše modlitby?

Modlil som sa, no Pán Boh ma nevypočul. Modlil som sa znovu a znovu, a stále nič... To je skúsenosť nejedného človeka. Aj autorovi 43. žalmu sa zdalo, že Pán Boh nereaguje na jeho úpenlivé modlitby: „Prisúď mi prá-

vo, Bože, a zasad' sa o môj spor“ „Oslobod' ma od muža lstivého a zvráteného! Lebo Ty, Bože môj, si mojím útočiskom; prečo si ma zavrhol? Prečo mám chodiť v smútku, utláčaný nepriateľom?“ (Žalm 43, 1 – 2)

Ako Pán Boh vypočúva naše modlitby? – Vypočúva ich vždy?

Kazateľ Ulrich Parzany na jednom z podujatí ProChrist prečítal časť slohovej úlohy 8-ročného chlapca, ktorý písal o Bohu. Podľa chlapca je úlohou Boha robiť nových ľudí, dávať nový život. Keďže je Pán Boh veľmi zaneprázdnený a má na starosti celý svet, tvorí iba bábätká a potom deti dáva do zodpovednosti rodičom. A práve preto, že Boh má toľko veľa práce, nemajú deti obťažovať Pána Boha prosbami o to, čo im rodičia nedovolia. Chlapča pochopilo veľmi dobre dve veci:

- že Pán Boh dáva život a
- že keď už rodičia vedia, čo ich deti potrebujú a čo nie, o to lepšie to vie Boh.

Malý veriaci chlapec tomu rozumel. Naproti tomu mnohí dospelí si Boha predstavujú ako automat, do ktorého keď vhadia „mincu modlitby“, musí vypadnúť ten druh kávy, ktorý si práve objednali. Podobajú sa dieťaťu, ktoré hovorí mame: „Vravela si mi, že keď sa budem modliť, Pán Boh splní moje želania. Ja už tretí deň prosím Boha o nový bicykel a stále nič...“

Nestáva sa to iba malým deťom, že si Boha predstavujú ako automat – z ktorého, keď hneď nevypadne to, čo si prajeme, potom vraj nemá zmysel modliť sa. – Boh zrejme nie je. Nefunguje...

Sľúbil nám Pán Boh dať všetko, čo si zmyslíme? – Nie. „Moje myšlienky nie sú vaše myšlienky a vaše cesty nie sú moje cesty – znie výrok Hospodinov – ale ako nebesá prevyšujú zem, tak moje cesty prevyšujú vaše cesty a moje myšlienky vaše myšlienky.“ (Izaiáš 55, 8 – 9)

Pán Boh vypočúva naše modlitby, ale po svojom, lebo:

1) Boh nás má rád. Vie, čo nám prospieva.

Žalmista vie o ľudskej nerozumnosti. Vyznáva: „Hlúpy som bol a nevedomý; voči Tebe bol som ako zvieratá.“ (Žalm 73, 22) **Pán Boh vie, že to, čo chceme, by nám neraz neprospelo, práve naopak. On nám nedá nič, čo nám**

uškodí. Modlitba je rozhovor, v ktorom Bohu môžeme povedať všetko, čo máme na srdci. Pán Boh skrze svoje slovo ukáže svoj pohľad. V Otčenáši sa modlíme: „*Buď vôľa Tvoja!*“ Často to však vyslovujeme len ako naučená fráza a v srdci si vravíme. „Bože, sprav to po mojom...“ Božie myšlienky nie sú naše myšlienky – ďaleko ich prevyšujú. **Pán Boh nás má rád. Vie, čo nám prospieva, nedá nám niečo, čo nám uškodí.**

Dietrich Bonhoeffer, evanjelický farár a teológ, fašistami popravený mesiac pred koncom 2. svetovej vojny napísal: „*Boh neplní všetky naše priania, ale plní všetky svoje zaslúbenia.*“

Pán Boh nás vedie svojou radou – cestou, ktorá vedie do Jeho slávy. (Por. Žalm 73, 24)

Pán Boh vypočúva naše modlitby, ale po svojom, lebo:

2) našej viere a láske ukladá skúšky.

Keď máme všetko, a všetko dostaneme, naša láska k Bohu nie je preskúšaná. To vedel aj Satan v príbehu z knihy Jóbovej. Práve tu začína „zápas o Boha“. Jób sa dlho modlil. Kniha Jóbova je nahliadnutím do Jóbovho vnútorného zápasu o vernosť Bohu, ktorému nerozumie. **Pán Boh zdanlivo mlčí. A hoci sa z nášho pohľadu nič nedeje, Boh už koná. Vedie nás cestou, ktorá je iná, ako chceme my** (Izaiáš 55, 8 – 9), a predsa dobrá pre nás. „*Lebo ja poznám úmysly, ktoré mám s vami – znie výrok Hospodínov – úmysly smerujúce k blahu, a nie k nešťastiu: dať vám budúcnosť a nádej.*“ (Jeremiáš 29, 11) Apoštol Pavel píše „*Tri razy som prosil Pána, aby ho odstránil odo mňa, ale riekol mi: Dost máš na mojej milosti; lebo (moja) moc sa v slabosti dokonáva. Najradšej sa teda budem chváliť slabosťami, aby prebývala vo mne moc Kristova. Preto mám zaľúbenie v slabostiach, pohaneniach, súženiach, prenasledovaniach, v úzkostiach pre Krista; lebo práve keď som slabý, som mocný.*“ (2. Korintským 12, 8 – 10)

Pán ho vypočul, ale po svojom. Nedal mu presne to, čo Pavel prosil, ale uistil ho, že Božia milosť mu stačí, že Pavel bude práve vo svojej slabosti Božím nástrojom.

Pán Boh vypočúva naše modlitby, ale po svojom, lebo:

3) neraz „zle prosíme“ – modlíme sa sebecky, vidiac len svoj prospech.

„Túžobne žiadate, ale nemáte; vraždíte a horlíte, ale nemôžete dosiahnuť; máte zrážky a boje (medzi sebou) – ale (nič) nemáte, lebo neprosíte; prosíte, ale nedostávate, lebo zle prosíte, aby ste to premárnili na svoje žiadosti!“ (Jk 4, 2 – 3)

Keď chceme presadiť samých seba – nie je to prejav lásky k Bohu.

Pán Boh vypočúva naše modlitby, ale po svojom, lebo:

4) naše srdce je plné samolúbosti a pýchy.

Tak to bolo v prípade farizeja (Lukáš 18, 9 –14). Jeho modlitba bola zbytočná. Darmo v nej vyratúval všetky svoje „zásluhy“ a náboženské výkony: ctnostný život, pôst, dávanie desiatkov – samo o sebe sú to všetko chvályhodné veci. Keby sme všetci dávali desať % z príjmu na službu cirkvi, mnohé zo súčasných problémov by boli vyriešené. Keď je však srdce plné pýchy, čo ako dobré skutky neosožia: „Boh sa pyšným protiví, ale pokorným dáva milosť.“ (Jakub 4, 6b). Ospravedlnený odišiel domov kajúci publikán, nie pyšný a samospravodlivý farizej. (Lukáš 18, 14).

Pán Boh vypočúva naše modlitby, ale po svojom, lebo:

5) sa modlíme za niečo a neveríme, že to Pán Boh urobí.

Malovernosť a pochybnosť bráni vypočutiu modlitby (Jakub 1, 6 – 7), no človek, ktorý vie o svojich hraniciach, neverí v seba, ale čaká pomoc od Krista, prosiac: „Verím! Pomôž mojej nevere!“ (Marek 9, 24) – k človeku, ktorý takto verí, sa Pán Ježiš priznáva.

Pán Boh vypočúva naše modlitby, ale po svojom, lebo:

6) mnohokrát sa nemodlíme v Ježišovom mene (v „Jeho štýle“).

Pán Boh – Jeho meno, Jeho kráľovstvo – to, aby vládol v našom živote a pri nás sa diala Jeho svätá vôľa – je na prvom mieste; až potom naše potreby. Ježiš nás to učil v Otčenáši: „**Buď vôľa Tvoja!**“ (Matúš 6, 10b; por. 1. Jánov 5, 14); „**Nie ako ja chcem, ale ako Ty.**“ (Matúš 26, 39b).

Pán Boh vypočúva naše modlitby, ale po svojom, lebo:

„*Moje myšlienky nie sú vaše myšlienky a vaše cesty nie sú moje cesty – znie výrok Hospodínov – ale ako nebesá prevyšujú zem, tak moje cesty prevyšujú vaše cesty a moje myšlienky vaše myšlienky.*“ (Izaiáš 55, 8 – 9)

Možno, keď sme si presadzovali svoju vôľu na úkor Božej, sme museli v živote spraviť pár poriadnych „kotrmelcov“, aby sme porozumeli: **Boh vidí ďalej ako my. A to nielen v úzko náboženských veciach, ale aj záležitostiach bežného života. – Je to cenné a oslobodzujúce zistenie.**

Mužovi v strednom veku sa pokazilo niečo na počítači. Zatelefonoval synovi, ktorý bol počítačovým expertom. Vypočul si, čo otcovi na počítači nejde a potom mu do telefónu hovorí: „Sprav všetko, čo ti poviem, a nepýtaj sa prečo. Aj tak by si to nepochopil.“ Otec poslúchol. Spravil všetko podľa synovho návodu a počítač bol znovu funkčný.

Kdekto sa nazdáva, že kresťania sú chudáci, ktorí nakoniec vo všetkom musia poslúchnuť Boha. V zmysle príbehu o mužovi, ktorí si nevedel rady so sfunkčnením počítača, nie sme chudákmi, ale tými, ktorí vedia, kam sa obrátiť – ktorí poslúchajú najlepšieho Odborníka na život – nášho Stvoriteľa a Pána. **Vďaka Nemu je náš život funkčný.** „*Ním žijeme, hýbeme sa a trváme*“ (Skutky 17, 28a). Keď prijímame Božie zámery – im podriaďujeme svoje životné plány, náš život, nadobudneme istotu, ktorú nijako inak nezískame. Napokon dôjdeme do slávy – do dobrého cieľa: „*Vedieš ma svojou radou a potom do slávy ma prijmeš*“ (Žalm 73, 24).

Pán Boh vypočúva naše modlitby, ale po svojom. a to je dobre, lebo oŇ vie, čo robí.

S použitím: Luděk Rejchrt: Srozumívání (vyd. Oliva, Praha 1997) i s myšlienkami Ulricha Parzanyho a Vlastíka Fürsta:

Martin Šefranko, evanjelický a. v. farár

Knihy do vašej pozornosti

Ján Hroboň: Dotyk Slova

(vyd. Transcius Liptovský Mikuláš,
2024, 275 strán, mäkká väzba)

Dotknúť sa slovom, o to sa pokúša biskup Západného dištriktu ECAV na Slovensku Ján Hroboň. Výber z jeho kázni chce osloviť čitateľa k zamysleniu sa nad slovom Božím a pomôcť jeho aplikácii v praktickom živote. Biskup Ján Hroboň je neprehliadnutelným kazateľom, ktorý vie zaujať poslucháčov svojou charizmou nielen v evanjelickej cirkvi, ale aj v širokej ekumenickej pospolitosti. Nie je to len bystré oko, citlivé srdce, jemu vlastný dar humoru, a schopnosť zosúčasniť biblické texty do zrozumiteľnej a oslovujúcej reči. Citlivo vníma dianie v spoločnosti a vo svete, problémy, s ktorými zápasí, a vnáša do nich svetlo a nádej evanjelia. Jeho poslanstvo je kryté vlastným životom a duchovnými skúsenosťami. Sedieť pod jeho kazateľnicou je duchovným zážitkom, ktorý inšpiruje k autentickému a radostnému životu viery.

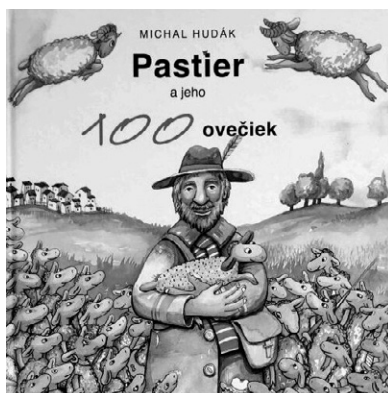

Michal Hudák:

Pastier a jeho 100 ovečiek

(vyd. Transcius Liptovský Mikuláš,
pevná väzba)

Byť ovcou asi netúži nikto z nás. V Písme svätom však často počúvame o tom, že ľudia sú ako ovce bez pastiera. Symbolika pastiera a jemu zverného stáda prešla aj do Novej zmluvy. Krásne podobenstvo o stratenej ovečke zaznačil evanjelista Lukáš v 15. kapitole. Ilustrátor Michal Hudák ho previedol do vizuálnej podoby a ponúka všetkým deťom na poučenie. Mééé ...

Letný denný detský tábor 2024
Vedúci 1. turnusu detského tábora

Vedúci 2. turnusu detského tábora
Na dopravnom ihrisku

Denný tábor dorastu

Miti Kováč pri téme na dennom tábore dorastu

Denný tábor dorastu

Zborový tábor 2024

Zborový tábor 2024

Rozlúčka
so Stankom Moravcom,
28. júl 2024

Detský klub Benjamin, desiata

Závěrečný Dětský klub Benjamin v šk. roku, jún 2024

Nedeľné jasličky pre najmenších

Detská besiedka, mladšie deti
Krst na Službách Božích, august 2024

Návšteva detí z ev. ZŠ v Stredisku ev. diakonie (SED)

Podujatie Spievanie nás baví v SED, leto 2024

Služby Božie 25. augusta 2024
Podujatie Spievanie nás baví v SED s Anna Re music

Seniory v prezidentskej záhrade, júl 2024

Diskusia s lekárom a niekdajším TV hlásateľom Milošom Bubánom v SED, august 2024

5. 9. sme sa rozlúčili s Miroslavom Bázlikom,
hudobným skladateľom a matematikom
(12. 4. 1931 - 29. 8. 2024). Výrazne sa
podieľal sa na príprave Ev. spevníka
a partitúry k nemu.

V auguste sa sestra Anna Predmerská-Zúriková dožila významného
životého jubilea – prajeme jej hojnosť Božieho požehnaní!

EV 4391/11
ISSN 1338-7936